

POWIATOWY URZĄD PRACY
W GRÓJCU

ANALIZA LOKALNEGO RYNKU PRACY

Grójec, 2014

Spis treści

Wstęp	3
I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA BEZROBOCIA NA TERENIE POWIATU GRÓJECKIEGO.....	4
II. IDENTYFIKACJA BARIER LOKALNEGO RYNKU PRACY	5
III. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ PROBLEMU ZAWODOWEGO.....	6
IV. PODSUMOWANIE.....	8

WSTĘP

Bezrobocie jest naturalnym zjawiskiem na rynku pracy. Choć zwykliśmy oceniać je negatywnie, w praktyce niesie ono za sobą szereg pozytywnych konsekwencji – należy do nich zaliczyć przede wszystkim działanie antyinflacyjne oraz stymulowanie mechanizmów wolnej konkurencji na rynku pracy, które z kolei stanowią bodziec dla kształcenia i doskonalenia zawodowego pracowników. Niemniej, eksperci zdają się być zgodni, że o pozytywnych skutkach bezrobocia można mówić wyłącznie gdy ma ono krótkoterminowy charakter.

Tymczasem, jak wynika z oficjalnych statystyk w 2014 roku, co drugi bezrobotny zarejestrowany w urzędzie pracy szukał bezskutecznie zatrudnienia od co najmniej roku. Takie osoby, tj. pozostające w rejestrach urzędów pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy na przestrzeni ostatnich 2 lat, są zaliczane do kategorii tzw. długotrwale bezrobotnych. Co więcej odsetek ten będzie wzrastał biorąc pod uwagę niepewną sytuację na rynku pracy i spowolnienie gospodarcze skutkujące zamrożeniem zatrudnienia w wielu firmach .

Bezrobocie długotrwale jest uznawane za jeden z najpoważniejszych problemów na współczesnym rynku pracy. Długotrwale bezrobocie stanowi źródło poważnej deprecjacji zasobów ludzkich na rynku pracy oraz pauperyzacji dotkniętych nim rodzin. W kontekście tej ostatniej pytania o strategię przeżycia w sytuacji przedłużającego się braku stałego zatrudnienia, nie sposób pominąć tu również problemu szarej strefy. Przeobrażenia, jakim podlega otoczenie społeczne osób bezrobotnych – przedłużający się okres bezrobocia oznacza zmianę dotychczasowej struktury ról społecznych osoby bezrobotnej. Stan długotrwałego bezrobocia ma swoje konsekwencje nie tylko dla aktywności obywatelskiej i politycznej osób bezskutecznie poszukujących pracy – może również przełożyć się na zmiany ich struktury wartości oraz istotnie wpłynąć na ich relacje z bliskimi czy przyjaciółmi. Sytuacja długotrwale bezrobotnych jest szczególnie dramatyczna ponieważ grozi im wykluczenie społeczne. Oni i ich rodziny nie mają środków do życia, najczęściej są zadłużeni i nie mogą liczyć na żadną pomoc .Przedłużający się okres pozostawania bez zatrudnienia przekłada się na spadek motywacji i obniżenie poczucia sprawczości w życiu, obniżenie poczucia własnej wartości, a nawet depresję. Czyni to osoby długotrwale bezrobotne niezdolnymi do efektywnego poszukiwania zatrudnienia. Ich sytuacja staje się beznadziejna – wpadają w błędne koło braku

pracy i pieniędzy, lęku o przyszłość oraz niemożności podjęcia konstruktywnych działań mających na celu poprawę własnej sytuacji .

Z perspektywy instytucji rynku pracy, wpływanie na zjawisko długotrwałego bezrobocia jest szczególnie istotne w kontekście możliwości dostosowania najskuteczniejszych metod pomocy dla osób, które bezskutecznie, nierzadko już przez całe lata, poszukują pracy.

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA BEZROBOCIA NA TERENIE POWIATU GRÓJECKIEGO

Z danych statystycznych wynika, że na koniec czerwca 2014r. w Powiecie Grójeckim zarejestrowanych było 3103 os. bezrobotnych, w tym 1520 K, co stanowi 49,0% ogółu bezrobotnych, a stopa bezrobocia wynosiła 7,2% (VI 2014r). Na koniec czerwca 2014r. najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych tworzyły osoby: długotrwanie bezrobotne -1550 osób (50,0%), w tym 777 K (51,0 %tej populacji); bezrobotni do 30 r.ż. - 1093 osoby (36,0%), w tym 596 K (55,0%tej populacji); bezrobotni do 25 r.ż. - 643 osoby (21,0%) w tym 356 K (56,0%tej populacji); bezrobotni powyżej 50 r.ż. - 840 osób (27,0%) w tym 302 K (36,0%tej populacji). W pierwszej połowie roku 2014 zarejestrowało się 2060 bezrobotnych, w tym: 982 K (48,0%); 771 (37,4%) długotrwanie bezrobotnych; 957 (47,0%) bezrobotnych do 30 r.ż.; 671 (33,0%) bezrobotnych do 25 r.ż. oraz 407 (20,0%) bezrobotnych powyżej 50 r.ż. W podanym okresie wyłączono z ewidencji 2498 bezrobotnych, w tym: 1236 K (50,0%); 882 (35,0%) długotrwanie bezrobotnych; 1204 (49,0%) bezrobotnych do 30 r.ż.; 873 (35,0%) bezrobotnych do 25 r.ż. i 463 (19,0%) bezrobotnych powyżej 50 r.ż. Należy tu podkreślić, że zarówno napływ i odpływ osób długotrwanie bezrobotnych jest bardzo wysoki w stosunku do wielkości populacji bezrobotnych w tej kategorii.

Grupą, która wymaga szczególnego wsparcia są osoby długotrwanie bezrobotne. Na koniec czerwca 2014r. stanowiły one 50,0% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych - 1550 osób, w tym 777 kobiet. Natomiast na koniec 2013r. osoby te stanowiły 46,9% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych tj. 1661 osób, w tym 851 kobiet.

Dla porównania w roku 2012 długotrwanie bezrobotni stanowili 46,1% (1730 osób, w tym 851 kobiet) ogółu bezrobotnych. Wśród osób zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy w końcu pierwszej połowy 2014r. najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym - 35,7% ogółu bezrobotnych. Wysoki udział w tej kategorii mają osoby młode,

w wieku 18 – 34 lat, które stanowiły 42,2% (654 osoby) ogółu osób długotrwale bezrobotnych. Osoby w wieku powyżej 45 lat stanowiły 38,7% ogółu długotrwale bezrobotnych (600 osób). Jest to grupa szczególnie narażona na wykluczenie społeczne, trudniej tym osobom znaleźć pracę, ponieważ przerwa w pracy na ogół jest zbyt długa i pracodawcy niechętnie zatrudniają takie osoby. Ponadto osoby te straciły motywację i nisko oceniają swoje szanse na znalezienie zatrudnienia i powrót na rynek pracy.

II. IDENTYFIKACJA BARIER LOKALNEGO RYNKU PRACY

Na podstawie prowadzonych wywiadów pośredników pracy i doradców zawodowych z bezrobotnymi, wizytacji i współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami, z przedstawicielami samorządów, oświaty, przeprowadzonych badań ankietowych zidentyfikowano następujące czynniki utrudniające podjęcie zatrudnienia, samozatrudnienia czy tworzenia nowych miejsc pracy:

- stosunkowo niski poziom wykształcenia – częściej gimnazjalne i poniżej oraz zawodowe ,
- problem z przekwalifikowaniem się i dostosowaniem swoich umiejętności do zapotrzebowań pracodawców,
- brak inicjatywy i determinacji ,
- brak motywacji finansowych , przyzwyczajenie do pomocy państwa ,
- bariery psychospołeczne: niezaradność życiowa , marginalizacja społeczna , mała aktywność w poszukiwaniu pracy , dziedziczenie bezrobocia,
- niskie poczucie własnej wartości , rozżalenie wobec władz oraz całego społeczeństwa ,
- krąg kontaktów społecznych zacieśniony do osób sobie podobnych,
- trudności umożliwiające rozpoczęcie działalności we własnym zakresie – brak kapitału własnego lub brak zdolności kredytowej powoduje, że nie są w stanie zrealizować swoich pomysłów i planów co powoduje uciekanie do „szarej strefy”,
- strach pracodawcy czy osoba , która długo pozostawała bez pracy podoła obowiązkom i przystosuje się do zasad panujących w firmie,

- pracodawcy obawiają się , że zatrudnienie osoby długotrwale bezrobotnej będzie chwilowe (kojarzy się z lenistwem , kombinowaniem , brakiem systematyczności , nadużywaniem alkoholu, opuszczaniem miejsca pracy),
- pracodawca przyjmując do pracy osobę długotrwale bezrobotną ponosi pewne koszty związane z jej przeszkoleniem obawia się więc , że osoba ta nie będzie chciała długo pracować w związku z tym poniesie niepotrzebne koszty wdrożenia pracownika,
- oczekiwania odnośnie wynagrodzenia nie odpowiadają posiadanym kwalifikacjom,
- duża częstotliwość zmiany miejsca pracy szczególnie niesie za sobą brak możliwości na otrzymanie awansu, ustawkowanie się, poprawienie swojej pozycji na rynku pracy. Cechą charakterystyczną jest to, że nie walczą oni z dużą determinacją o utrzymanie zatrudnienia , osobom tym brakuje chęci do pracy i nie wykazują inicjatywy , osobom tym ciężko jest przez dłuższy okres czasu pozostawać w jednym miejscu pracy ,

Biorąc powyższe pod uwagę koniecznym jest podejmowanie działań ułatwiających osobom długotrwale bezrobotnym funkcjonowanie na rynku pracy przełamanie panujących stereotypów wśród pracodawców poprzez niwelowanie w/w barier. Dla aktywizacji tej grupy należy zastosować kompleksowe działania wspierające w postaci usług i instrumentów rynku pracy.

III. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ PROBLEMU ZAWODOWEGO

Formy wsparcia planowane do rozwiązania problemu zawodowego grupy docelowej to:

- kontakt z pośrednikiem pracy lub doradcą zawodowym pełniącym funkcję doradcy klienta umożliwi osobie długotrwale bezrobotnej uzyskanie wiedzy jak poruszać się po na rynku pracy, gdzie szukać pracy, jak szukać pracy, jak i gdzie podnieść swoje kwalifikacje, jak przygotować dokumenty aplikacyjne, jak rozmawiać z pracodawcą, z jakich form wsparcia może skorzystać w urzędzie pracy. Ponadto objęcie wsparciem przez pośrednika i doradcę spowoduje, że długotrwale bezrobotny będzie czuł się lepiej na rynku pracy, uwierzy we własne siły, zwiększy się jego poziom samooceny, poczucie własnej wartości, motywacji do poszukiwania pracy, odpowiedzialności. Dla każdego z bezrobotnych przed przystąpieniem do programu zostanie ustalony profil pomocy na podstawie, którego opracowany zostanie IPD.

- staże - szczególne znaczenie mają dla osób długo niepozostających w zatrudnieniu. Staż umożliwi tym osobom nabycie doświadczenia zawodowego, poruszania się w obrębie nowych technologii komunikacyjno – informacyjnych oraz możliwość pobierania stypendium stażowego. Z drugiej strony stanowią swoistego rodzaju test przydatności zawodowej stażysty, który może sprawić, że szef zapala chęcią zatrudnienia go na stałe.

- roboty publiczne - w znacznym stopniu są oszczędnością i zachętą dla pracodawcy, a także nieocenioną pomocą dla osoby bezrobotnej, dla której będzie to powrót na rynek pracy po długiej przerwie. Pomagają rzeczywiście znaleźć zatrudnienie i pewność w wykonywaniu pracy. Jeśli nawet instytucja zatrudniająca osobę bezrobotną w ramach robót publicznych nie jest zainteresowana kontynuowaniem zatrudnienia po okresie robót, to osoba ta jest już na tyle samodzielna zawodowo i psychicznie „utwierdzona” w swoim poczuciu wartości, że powinna szybko samodzielnie uzyskać inne zatrudnienie. W ramach robót publicznych możliwa będzie również reintegracja zawodowa bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej. Umożliwi bezrobotnym legalne zatrudnienie przez okres co najmniej 6 miesięcy w pełnym wymiarze czasu pracy. Zatrudnienie tych bezrobotnych będzie miało także pozytywny wpływ na rodziny uczestników, umożliwi wyjście z marazmu, ubóstwa oraz ustabilizuje sytuację materialną.

- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej - dadzą szansę na usamodzielnienie się i polepszenie bytu materialnego. Bardzo często rozpoczęcie działalności gospodarczej jest wyjściem szarej strefy. Ponadto powodują nie tylko zaktywizowanie jednej osoby bezrobotnej, ale także w niedalekiej przyszłości na tworzenie nowych miejsc pracy, a tym samym rozwój gospodarczy. Biorąc pod uwagę znikome zainteresowanie samozatrudnieniem wśród bezrobotnych długotrwale jak również obawy przed małymi szansami powodzenia każda inicjatywa w zakresie podjęcia działalności gospodarczej nasuwa konieczność szybkiego reagowania i udzielania wsparcia. Istnieje pewność, że praca na własny rachunek będzie przynosiła satysfakcję i spełnienie zawodowe. Będzie wykonywana z dużym zaangażowaniem i dbałością o rozwój firmy a tym samym rozwój jej właściciela. Domeną lokalnego rynku pracy jest funkcjonowanie mikro i małych przedsiębiorstw, najczęściej w branży handlowej i usługowej, które w znacznym stopniu spełniają i zaspakajają oczekiwania mieszkańców;

- wyposażenie stanowiska pracy – jest to forma wsparcia kosztowna, ale wysoce efektywna w stosunku do wydatkowanych środków. Ponadto daje szansę firmie na dynamiczny rozwój lub

unowocześnienie technologii zakładu, wymusza też na przedsiębiorcy legalne zatrudnienie, a tym samym zapewnia pracownikowi uprawnienia do świadczeń pracowniczych i emerytalnych. Niejednokrotnie jest to forma wsparcia, która przyczynia się do wyjścia z tzw. szarej strefy. Utworzone stanowisko będzie szansą na zatrudnienie bezrobotnego przez okres co najmniej 24 m-cy. Utworzenie nowego stanowiska umożliwi firmie rozwój zgodnie z potrzebami rynku pracy.

IV. PODSUMOWANIE

- powiat grójecki charakteryzuje stosunkowo niskie bezrobocie i gospodarka oparta na sadownictwie
- powierzchnia upraw sadowniczych w regionie grójeckim wynosi 40.000 ha. Średnia produkcja jabłek w ostatnich latach kształtowała się na poziomie 600-700 tysięcy ton, co stanowi 30% produkcji krajowej.
- ludność w wieku poniżej 25 roku życia w - 30,1%
- gałęzią, w której odnotowuje się najwyższe zatrudnienie jest rolnictwo. Ponad 50 % ogółu zatrudnionych pracuje w gospodarstwach sadowniczych i przetwórstwie owocowo – warzywnym.
- na terenie powiatu grójeckiego wg danych GUS za rok 2013 funkcjonuje 8321 podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru regon
- stopa bezrobocia na koniec VI 2014 r. była niższa (7,2%) niż w województwie mazowieckim (10,2%) i niższa niż w kraju (12,0%)
- liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Grójcu na koniec czerwca 2014 r. wynosiła 3.103 osób (w tym 1.520 kobiet),
- na koniec czerwca 2014 r. najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowili długotrwale bezrobotni – 50% i bezrobotni bez wykształcenia średniego – 55,3% ogółu bezrobotnych
- dominują osoby rejestrujące się jako „bez zawodu”,
- kobiety długotrwale bezrobotne stanowiły 51,1 % ogółu zarejestrowanych kobiet ,
- długotrwale bezrobotni w przedziale wiekowym 18- 44 lata stanowili 61,3 % tej populacji,

- długotrwale bezrobotni stanowili 60 % (2629) ogółu bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy,
- osoby długotrwale bezrobotne bez stażu pracy stanowiły 28,2% , ze stażem pracy do 1 roku -13 %, zaś od 1 roku do 5 lat – 17,4 % ogółu długotrwale bezrobotnych ,
- bariery napotymane przez długotrwale bezrobotnych na rynku pracy: niski poziom wykształcenia, kwalifikacje niedostosowane do potrzeb rynku pracy ,problem z przekwalifikowaniem się i dostosowaniem swoich umiejętności do zapotrzebowań pracodawców, brak inicjatywy i determinacji brak motywacji finansowych , przyzwyczajenie do pomocy państwa , niezaradność życiowa , marginalizacja społeczna , mała aktywność w poszukiwaniu pracy , dziedziczenie bezrobocia, niskie poczucie własnej wartości , rozżalenie wobec władz oraz całego społeczeństwa ,krąg kontaktów społecznych zacieśniony do osób sobie podobnych, brak kapitału umożliwiającego rozpoczęcie pracy/działalności we własnym zakresie, obawy pracodawców czy długotrwale bezrobotny podoła obowiązkom, przystosuje się do zasad panujących w firmie, czy będzie systematyczny, nie będzie nadużywał alkoholu, i nie będzie opuszczał miejsca pracy.